

KANDIDAT

9341

PRØVE

KOM114 1 Skrift og bilde

Emnekode	KOM114
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	06.12.2016 09:00
Sluttid	06.12.2016 11:00
Sensurfrist	29.12.2016 01:00
PDF opprettet	30.08.2018 12:31
Opprettet av	Digital Eksamen

1 Generell informasjon KOM114 06.12.2016

Emnekode: KOM114

Emnenavn: Skrift og bilde

Dato: 06.12.2016

Varighet: 09:00-11:00

Tillatte hjelpemidler:

Merknader:

Det forekommer av og til spørsmål om bruk av eksamensbesvarelser til undervisnings- og læringsformål. Universitetet trenger kandidatens tillatelse til at besvarelsen kan benyttes til dette. Besvarelsen vil være anonym.

Tillater du at din eksamensbesvarelse blir brukt til slikt formål?

Ja

Nei

Riktig. 0 av 0 poeng.

2 KOM114 H16 - Dybdeskarphet

Forklar hva vi mener med dybdeskarphet, og hvordan du kan øke dybdeskarpheten i et bilde.

Skriv ditt svar her...

Dybdeskarphet er noe vi må tenke på når vi fotograferer. Det handler om hvor skarpt og tydelig bildet skal være.

Vi kan øke dybdeskarpheten ved å øke blenderverdien. Hvis vi for eksempel skal ta bilder av et landskap vil vi gjerne at hele bildet skal være fokusert og skarpt, og da trenger man høy blenderverdi. Da blir det stor dybdeskarphet, og hvis vi bruker det riktig er det ingenting i bildet som er utydelig. Hvis man derimot vil at bakgrunnen skal være uklar må vi bruke mindre blenderverdi. Det kan for eksempel være i et portrett der man vil at motivet skal være skarpt og tydelig, men at bakgrunnen skal være uskarpt/"blurry".

Besvart.

3 KOM114 H16 - Sjanger

Fastklemt etter utforkjøring

En mannlig bilfører satt fastklemt etter at en bil havnet utfor Østre Tromøyvei i Arendal lørdag kveld.

ARENDALE

Bilen har truffet en fjellvegg på motsatt side av veien, og deretter gått rundt på taket før den landet på hjulene igjen om lag 30-40 meter fra stedet utforkjøringen skjedde. Bilføreren, en 19 år gam-

mel mann fra Arendal, ble brakt til sykehus med ambulanse. Mannen var alene i bilen da ulykken skjedde. Personen satt fastklemt om lag en halvtime før mannskapet fra brannvesenet fikk vedkommende løs. Føreren var bevisst da han ble tatt ut av bilen. Bilen, en BMW, har store skader. Det lå vrakdeler over et stort område. Politiet utelukker ikke høy hastighet, sier politiet på stedet til Fædrelandsvennens fotograf.

Føreren har kommet fra Tromøybroa i retning Kongshavn da han mistet kontrollen over bilen.

ELLING SVELA

Bilen, en BMW, fikk store skader etter at den gikk rundt på taket.
FOTO: ERNEST BOSWARVA

Hva forstår vi med begrepet sjanger? Hva slags sjanger vil du si at teksten ovenfor tilhører? Hvilke trekk ved

teksten gjør at du knytter den til denne sjangeren?

Skriv ditt svar her...

Sjanger er en gruppe av tekster, og det kan være en konvensjon om hvordan en tekst skal være. En konvensjon er en regel eller kode for hvordan noe skal være, og det er kulturelt betinget. Vi kan også si at sjanger er en avtale mellom senderen og mottakeren om hvordan teksten skal være utformet og bygd opp. Vi har en viss forventning om hvordan teksten skal være når vi starter lesingen, fordi vi har vendt oss til at det skal være slik. Hvis vi for eksempel leser en roman, har vi andre forventninger til teksten enn hvis vi leser en nyhetsartikkel.

Teksten overfor er en nyhetsartikkel. Det ser vi fordi det er en objektiv tekst som forklarer en hendelse som har skjedd. Tittelen går rett på sak (noe som er typisk for nyhetsartikkel), og vi forstår allerede at det er en bilulykke det er snakk om. Inngressen forklarer det viktigste vi trenger å vite, og det er det en nyhetsartikkel skal være. Den skal gå rett på sak, og holde på interessen, noe jeg vil si at denne teksten gjør. Den sier hva som har skjedd, hvor det har skjedd og når det har skjedd. Hvor, hva og når er typiske spørsmål i denne typen journalistikk. Et av de viktigste prinsippene for nyhetsartikkelen er den omvendte trekant, og det ser vi at journalisten har brukt her. Det viktigste kommer først, og det mindre viktige kommer etterpå. I nyhetsartikler skal journalisten være usynlig, og det er journalisten også her. Personen tar ikke med egne tolkinger og synsinger, men forklarer objektivt og konkret. Sannhetsidealet er veldig viktig, og derfor tar journalisten bare for seg det han/hun vet er sant. Det er altså ingen diktning.

Besvart.

4 KOM114 H16 - Skriftpyper

Gjør rede for hovedforskjellene til de to hovedskriftpypene grotesk og antikva. Hva er deres styrker og svakheter?

Skriv ditt svar her...

Antikva: Det er en skrifttype som har tydelige seriffer og tydelig kontrast mellom grunnstrek og hårstrek. En underkategori er Times New Roman. Antikva fungerer bra i brødteksten. Skriftpypen er visuelt fin å se på, men variasjonene på hvordan bokstavene er bygd opp kan gjøre at teksten blir preget av for mye dynamikk, og at teksten derfor ser rotete ut. Jeg mener at denne typen passer bra i fiksjonsbøker, fordi her er det viktigste å skape leserlyst. Antikva ser bra ut, og det skaper et spennende preg på teksten.

Grotesk: Dette er en skrifttype som ikke har seriffer, og ikke kontrast mellom grunnstrek og hårstrek. Det er altså en type skrifttype hvor bokstavene ikke har noen variasjoner, og vi ser ikke forskjeller på hvordan bokstaven er bygd opp. Den har helt lik form på alle sider, og det kan gjøre den kjedelig å lese. Allikevel er det en veldig enkel type skrift, og det ser veldig rent og ryddig ut når man bruker denne teksten. Det ser også saklig og seriøst ut. Denne kan fungere bra i overskrifter, fordi det er en veldig tydelig skrifttype. Men i brødtekst kan det bli mer problematisk, fordi det kan bli vanskelig å skille bokstavene fra hverandre. I og med at det ikke er forskjell på grunnstrek og hårstrek, kan man gjerne føle at bokstavene går inn i hverandre når man leser teksten.

Besvart.

5 KOM114 H16 - Layout

Hva bør man tenke på når man skal lage en avisside med flere tekstelementer?

Skriv ditt svar her...

En avisside med flere tegn er en semiotisk flate som skaper mening for leseren. Det er mye man må tenke på når man skal lage en avisside med flere tekstelementer, og her skal jeg ta for meg dette.

Når vi bygger opp en avisside er det viktig at vi tenker på hvordan teksten, bildene og grafikken er i forhold til hverandre. Vi kan si at det er et hierki når vi bruker forskjellige modaliteter/elementer, fordi alle elementene står i forhold til et annet element. Vi kan for eksempel velge å "blåse opp" bildene (gjøre de store), og fokusere mindre på teksten. For leseren er det viktig at avissiden ser spennende og ryddig ut. For at vi skal la leseren få en opplevelse av dette må man være nøye med å skille de forskjellige elementene tydelig fra hverandre, slik at leseren klarer å se hva som hører sammen og ikke. Et eksempel på dette er bruk av bilder. I en avisartikkel vil man gjerne ha bildetekst for å utdype hva bildet viser. Her kan man bruke forankring og/eller avløsning. Forankring er at teksten sier det samme som bildet, og avløsning er tilleggsinformasjon til bildet. Det som er viktig her er at leseren klarer å skille bildeteksten med brødteskten, og at det ikke går inn i hverandre. Bildeteksten må ligge nært opptil bilde, og vi kan gjerne bruke mindre skrift.

Vi må også tenke på hvor man plasserer de forskjellige elementene. Her er eye-tracking undersøkelser nyttige. Vi vet at hvis vi har en dobbelside går blikket til leseren først til toppen av høyresiden, og så litt til venstre av midten på venstre siden. Det kan derfor være smart å ha noe spennende her slik at leseren ikke får lyst til å bla videre. Vi vet også at bilder trekker oppmerksomhet, og derfor kan det være smart at bildene er i fokus, slik at leseren får lyst å lese resten av teksten. Titler er også viktige for oppmerksomheten til leseren, og vi bør derfor sørge for at tittelen er spennende og gripende. Det er viktig at tittelen, ingressen, brødteksten, mellomtiler og andre tekstelementer skiller seg fra hverandre.

Vi kan også bruke tekstbokser, symboler, streker/linjer og lignende for å gjøre siden mer visuell, men vi må være forsiktige i bruken. En avis har som regel som formål å se seriøs og ryddig ut, og da layouten må bygge opp dette. Teksten skal være lett å finne frem i, og derfor må vi sørge for at siden ikke er rotete.

Besvart.

6 KOM114 H16 - Funksjonell spesialisering

Forklar hvordan begrepet funksjonell spesialisering brukes i sosiosemiotisk multimodalitetsteori.

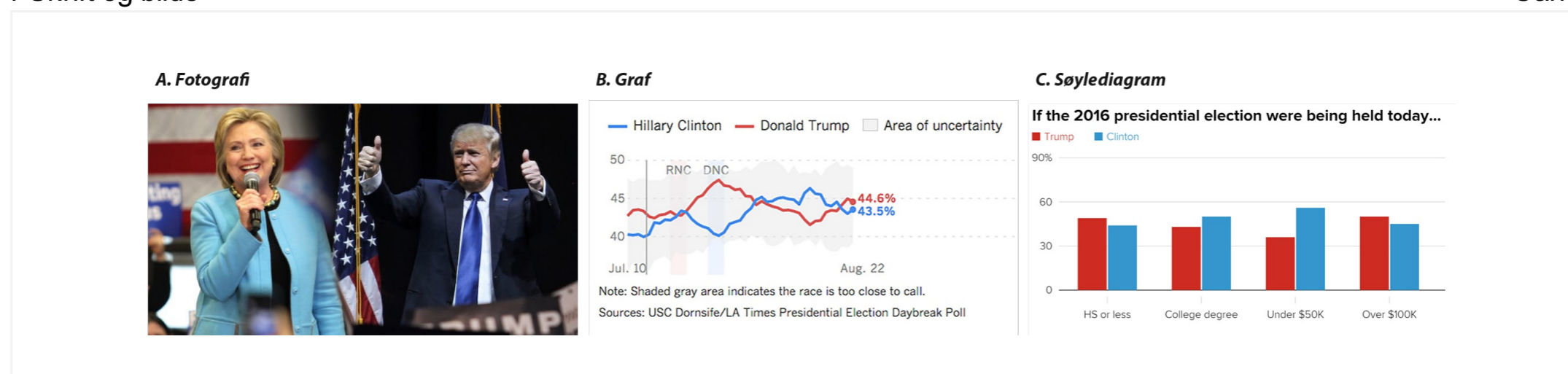
Skriv ditt svar her...

Mickael Haliday var semiotikeren som fant opp sosiosemiotikken. Det handler om at vi forstår tegn ut i fra sosiale konvensjoner. Det er konvensjoner som er bygd opp av tradisjoner og kulturer, og det er grupper som har felles forståelse av hva et tegn betyr. I en skoleklasse vet for eksempel alle hvis en person rekker opp hånden, er det fordi personen vil si noe. Det er konvensjoner vi har lært siden vi var små. I noen klasser er det normalt at vi rekker opp en fing, mens i andre klasser er det normalt å rekke opp hele hånda. Det er altså sosialt betinget, fordi en gruppe har blitt enige om en konvensjon uten at man egentlig tenker over det.

Sosiosemiotisk multimodalitetsteori er at det er forskjellige meningsressurser av tegn i en tekst. Teksten er bygd opp av forskjellige modaliteter, altså semiotiske ressurser. Det kan være at det er både lyd, visuelle bilder og tekst i en reportasje i en nettavis. Halliday bruker funksjonell spesialisering i denne konteksten ved at han ser på funksjonen til de forskjellige tegnene som er i den multimodale teksten. Et eksempel er at man ser hvilken funksjon har i en reportasje. Gir bilde tilleggsinformasjon/forståelse for det teksten handler om, eller er det bare der fordi det skal se estetisk fint ut? Vi kan også bruke begreper affordans, og da ser vi på hvilke tegn som egner seg best til å uttrykke mening. Modal affordans er at noen modaliteter egner seg bedre til å bære mening i forhold til andre modaliteter.

Besvart.

7 KOM114 H16 - Meningsressurser

Drøft hvilke funksjoner meningsressursene i de tre framstillingene fra amerikansk valgkamp er spesielt egnet til å fylle i en tenkt helhet (A. fotografi, B. graf, C. søylediagram).

Skriv ditt svar her...

I oppgaven ser vi tre forskjellige meningsressurser, og her skal vi se på hvilken som er mest utfyllende, og som egner seg best til å fylle en tenkt helhet.

a) Fotografiet viser egentlig ikke så veldig mye. Denotasjonen (grunnbetydningen) i bildet er en kvinne med en mikrofon og en mann med tomlene opp. Vi ser også et flagg. Konnotasjonene (tillegsbetydningen) til bildene er selvsikkerhet og glede fra objektene. Vi assosierer det med valgkampen som var i USA, fordi vi ser at det er et amerikansk flagg, og fordi vi vet at det var Trump og Hillary som var de to siste representantene i valgkampen. Bildet er et ikon, fordi det ligner på det det skal uttrykke. Det eneste vi vet fra fotografiet er egentlig bare at det er to representanter i valgkampen. Vi vet ikke hvem som leder valgkampen, vi ser bare holdningene til representantene. Hillary smiler mens hun snakker, og det ser ut som at hun er trygg på seg selv. Det samme gjelder for Trump. Her viser selvsikkerheten enda mer, ved at han har tomlene opp. I bildet er det blått og rødt som går igjen. Hillary har blå jakke, og Trump har blått slips. Det kan symbolisere trygghet og pålitelighet. Vi ser også rødfargen i flagget som kan trekke mye oppmerksomhet. Det er sagt at bilder kan si mer enn 1000 ord, men hvis vi ikke har kunnskaper om valgkampen får vi ikke særlig mye ut av bildet.

b) Grafen viser hvor mange prosent de ulike kandidatene har fått av stemmene, og det viser utviklingen i tid. Men på det gitte tidspunktet er det fortsatt ganske tidlig i valgkampen, så mye kan fortsatt forandre seg. Det er en egen boble med "area of uncertainty", så det er usikkert om vi kan stole på målingene. 22. august ledet Trump med 1,1 prosent, så grafen viser oss at det var nokså jevnt mellom kandidatene.

c) Søylediagrammet viser hvor mange prosent som hadde stemt på Hillary og hvor mange prosent som hadde Trump hvis valget hadde vært den dagen. Det viser hvor mange prosent de forskjellige gruppene hadde fått fra folk som har ulik utdanningsnivå. Vi kan derfor si at søylediagrammet viser en mer detaljert oversikt i forhold til grafen, men de viser det samme. Nemlig at kandidatene ligger ganske likt.

Hvis vi ser de forskjellige meningsressursene i en helhet, kan man si at de fungerer ganske bra sammen. Bildet viser hvem representantene er, grafen viser utviklingen over over tid, mens søylediagrammet viser hvordan de ulike samfunnsgruppene stemmer. Det er de samme fargene som går igjen, og de fungerer bra sammen. Det kunne gjerne ha vært en tekst som forklarte litt mer utfyllende, fordi meningsressursene forventer at man skal ha forkunnskaper til temaet. Hvis man har kunnskaper om valgkampen, kobler man lett opp grafen og søylediagrammer med bildet, fordi vi vet hvem personene er og hva de heter. Hvis man derimot ikke har kunnskaper om valgkampen i USA, vil det være litt vanskeligere å gjøre mening av budskapet med en gang. Men i søylediagrammet får vi informasjon om at det er et presidentvalg, og vi klarer å kople navnene i grafen og søylediagrammet opp med personene på bildet. Alt i alt vil jeg si at disse fungerer bra sammen, men ikke like bra hver for seg.

Besvart.